ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ Κ.Α.Φ.Ε.

Αθήνα 30.06.2014
Αρ. πρωτ.: 972/84582

Ταχ. Δ/νση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας : 10176
Τηλ. : 2102125737
Fax : 2108231267
e-mail : ka6u001@minagric.gr

ΠΡΟΣ: 1)Περιφέρειες Χώρας
Γενικές Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής
Δ/νσεις Κτηνιατρικής
Έδρες τους
2)Περιφερειακές Ενότητες Χώρας
Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής
Τμήματα Κτηνιατρικής
Έδρες τους

ΚΟΙΝ. :1)Γενική Δ/νση Κτηνιατρικής
Στο Υπουργείο
2)Δ/νση Υγείας Ζώων
Στο Υπουργείο

ΘΕΜΑ: Εφαρμογή Κανονισμού 1099/2009 «για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωση»(L 303/1 18.11.2009)

ΣΧΕΤ.:1) το αρ. πρωτ. 264162/09.02.2009 έγγραφό μας,
2) το αρ. πρωτ. 170258/20.07.2011 έγγραφό μας

Σε συνέχεια του παραπάνω με το θέμα εγγράφων , σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Α. 1. Με τον Κανονισμό 1099/2009 «για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωση», διευκολύνεται η άμεση εναρμονισμένη εφαρμογή των νέων απαιτήσεων για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή και τη θανάτωση καθώς και παρέχεται ένα πεδίο ίσων όρων για τους εμπλεκόμενους φορείς .

2.1.Το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (Άρθρο 1)καλύπτει τη θανάτωση ζώων που εκτρέφονται για την παραγωγή τροφίμων, μαλλιού, δέρματος, γούνας ή άλλων προϊόντων καθώς και για τη θανάτωση των ζώων στα πλαίσια του αποπληθυσμού, καθώς και τις σχετικές εργασίες κατά την έννοια της περιπτώσεως β) του άρθρου 2 του Κανονισμού(χειρισμός, ενσταυλισμός, ακινητοποίηση, αναισθητοποίηση και η αφαίμαξη ζώων)
2.2.Όσον αφορά τους κανόνες για τη θανάτωση των ψαριών , αυτοί δεν έχουν καθοριστεί ακόμα, λόγω του ότι εκκρεμεί η υποβολή έκθεσης της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωκοινοβούλιο (Άρθρο 27), όσον αφορά την εισαγωγή ορισμένων απαιτήσεων για την προστασία των ψαριών κατά τη θανάτωσή τους, λαμβάνοντας υπόψη πλευρές της καλής μεταχείρισης των ψαριών καθώς τις κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η έκθεση αυτή που πρέπει να

υποβληθεί από την Επιτροπή όχι αργότερα από την 8η Δεκεμβρίου 2014 και θα συνοδεύεται από νομοθετική πρόταση με σκοπό την τροποποίηση του Κανονισμού και την εισαγωγή των προαναφερθέντων απαιτήσεων. Προς το παρόν ισχύουν οι απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του Κανονισμού.

2.3.Ο Κανονισμός δεν καλύπτει τη θανάτωση:

- των ζώων κατά τη διάρκεια επιστημονικών πειραμάτων, που πραγματοποιούνται υπό την επίβλεψη της αρμόδιας αρχής,
- των ζώων κατά τη διάρκεια κυνηγετικών δραστηριοτήτων ή δραστηριοτήτων ερασιτεχνικής αλιείας,
- των ζώων κατά τη διάρκεια πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων,
- των πουλερικών, κουνελών και λαγών που σφάζονται εκτός σφαγείοι από τον ιδιοκτήτη τους για προσωπική οικιακή κατανάλωση.

2.4. Επίσης δεν εφαρμόζονται το Κεφάλαιο ΙΙ, με εξαίρεση της παρ. 1και 2 του άρθρου 3, το Κεφάλαιο ΙΙΙ και IV με εξαίρεση το άρθρο 19:

- Σε περιπτώσεις επείγουσας θανάτωσης εκτός σφαγείου ή στην περίπτωση που η συμμόρφωση προς τις διατάξεις αυτές θα οδηγούσε σε άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία ,και ασφάλεια.

2.5. Οι εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για τη θανάτωση και τις σχετικές εργασίες, *σχεδιάζονται, κατασκευάζονται , συντηρούνται και λειτουργούν* με τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 3, υπό τις αναμενόμενες συνθήκες δραστηριότητας των εν λόγω εγκαταστάσεων και *καθ' όλη τη διάρκεια του έτους*

Β. Αποδίδεται ***αυξημένη ευθύνη στον υπεύθυνο της επιχείρησης,*** δηλαδή του σφαγείου ή της εγκατάστασης που πραγματοποιείται η θανάτωση του ζώου στην περίπτωση των γουνοφόρων ζώων ή για λόγους επείγουσας σφαγής / θανάτωσης ή στις περιπτώσεις θανάτωσης των ζώων για λόγους δημόσιας υγείας, υγείας ζώων, ευζωίας ζώων ή για περιβαλλοντικούς λόγους, υπό την εποπτεία της αρμόδιας αρχής.

1.Ο <u>υπεύθυνος του σφαγείου υποχρεούται</u> :

- να γνωρίζει ,να συντάσσει γραπτά και να εφαρμόζει <u>τις Πρότυπες Διαδικασίες Λειτουργίας</u> (Standard Operating Procedures- Άρθρο 6 του Κανονισμού). Αυτή η μεθοδολογία δεν είναι κάτι καινούργιο για τα σφαγεία αφού ήδη απαιτείται για την ασφάλεια των τροφίμων η εφαρμογή του καλούμενου συστήματος HACCP. Στην περίπτωση της ευζωίας των ζώων ανάλογη διαδικασία απαιτείται με την υλοποίηση των Πρότυπων Διαδικασιών Λειτουργίας. Οι υπεύθυνοι των σφαγείων κοινοποιούν τις πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας στην αρμόδια αρχή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.
- να καθορίζει τις πρότυπες διαδικασίες για την υποδοχή των ζώων των αφικνούμενων αποστολής ζώων στο σφαγείο, για τον χειρισμό και τη φροντίδα των ζώων αυτών , αντίστοιχα(άρθρο 15, Παράρτημα ΙΙΙ)
- να καθορίζει τις πρότυπες διαδικασίες της ακινητοποίησης και αναισθητοποίησης, (Άρθρο 4 , Παράρτημα Ι και Άρθρο 15 του Κανονισμού) ανάλογα με το είδος των ζώων , που σφάζονται , στην εγκατάστασή του, αντίστοιχα
- να καθορίζει τους δείκτες για την ανίχνευση της απώλειας ή μη της αισθητηριακής αντίληψης ή της ευαισθησίας των ζώων κατά το διάστημα μεταξύ του τέλους της διαδικασίας αναισθητοποίησης και του θανάτου ή πριν να απελευθερωθούν από την ακινητοποίηση καθώς και ότι δεν παρουσιάζουν σημεία ζωής, πριν υποβληθούν σε εκδορά ή ζεμάτισμα

- να πραγματοποιεί τακτικούς ελέγχους (Άρθρο 5 παρ. 1 του Κανονισμού) για την αποτελεσματικότητα των χρησιμοποιούμενων μεθόδων αναισθητοποίησης με το καθορισμό τουλάχιστον δύο δεικτών απώλειας της συνείδησης που ανιχνεύουν την ύπαρξη ή μη της αισθητηριακής αντίληψης ή της ευαισθησίας στα ζώα κατά το διάστημα μεταξύ του τέλους της διαδικασίας αναισθητοποίησης και του θανάτου,
- να πραγματοποιεί συστηματικούς ελέγχους (Άρθρο 5 παρ. 2 του Κανονισμού) για την αποτελεσματικότητα των χρησιμοποιούμενων μεθόδων θανάτωσης , στην περίπτωση θανάτωσης των ζώων χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση των ζώων, με το καθορισμό τουλάχιστον δύο δεικτών απώλειας της συνείδησης που ανιχνεύουν την ύπαρξη ή μη της αισθητηριακής αντίληψης ή της ευαισθησίας στα ζώα πριν να απελευθερωθούν από την ακινητοποίηση και δεν παρουσιάζουν σημεία ζωής, πριν υποβληθούν σε εκδορά ή ζεμάτισμα
- να εφαρμόζει διαδικασίες παρακολούθησης των ζώων που αναισθητοποιούνται (Άρθρο 16 του Κανονισμού), ώστε να προφυλάσσονται τα ζώα από τον πόνο, την αγωνία ή την ταλαιπωρία. Οι διαδικασίες παρακολούθησης πρέπει να περιγράφουν τον τρόπο πραγματοποίησης των ελέγχων του άρθρου 5 του Κανονισμού(τακτικούς και συστηματικούς για την αποτελεσματικότητα των χρησιμοποιούμενων μεθόδων αναισθητοποίησης/θανάτωσης χωρίς την χρησιμοποίηση αναισθητοποίησης, αντίστοιχα) και περιλαμβάνουν τις πληροφορίες των περιπτώσεων α),β),γ), δ),ε),στ) της παρ.2 του Άρθρου 16.
- να καθορίζει τις πρότυπες διαδικασίες για την αφαίμαξη των ζώων και των περαιτέρω διαδικασιών της εκδοράς και του ζεματίσματος, ώστε να αποφεύγονται
- να ορίζει στο σφαγείο τον *Υπεύθυνο για την Ευζωία των ζώων* (Άρθρο 17 του Κανονισμού), ο οποίος είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή των κανόνων του Κανονισμού 1009/2009. Παρέχεται η δυνατότητα παρέκκλισης από την απαίτηση του καθορισμού του προσώπου αυτού, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 17 του Κανονισμού. Σε μικρά σφαγεία τα οποία θανατώνουν λιγότερες από 1000 μονάδες θηλαστικών ή λιγότερα από 150000 πουλερικά ή κουνέλια, δεν είναι υποχρεωτικός ο καθορισμός του Υπευθύνου για την Ευζωία των ζώων. Σημειώνουμε ότι στη θέση αυτή ορίζεται πρόσωπο που εγκρίνεται από τον υπεύθυνο του σφαγείου ή ακόμα και ο ίδιος ο υπεύθυνος του σφαγείου. Η απαίτηση για τον καθορισμό Υπευθύνου για την Ευζωία των ζώων δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση θανάτωσης γουνοφόρων ζώων, θανάτωσης ζώων κατά τον αποπληθυσμό , την επείγουσα σφαγή και την θανάτωση των ζώων για ιδία κατανάλωση. Επίσης η ύπαρξή του δεν αντικαθιστά τον επίσημο έλεγχο που πραγματοποιείται από την αρμόδια αρχή.

2. *Σας αποστέλλουμε συνημμένα εγχειρίδιο για τις αρμοδιότητες του Υπεύθυνου για την Ευζωία των ζώων, το οποίο έχει εκπονηθεί από την Ευρ. Επιτροπή και το οποίο να διανεμηθεί στους υπευθύνους των σφαγείων της περιοχής δικαιοδοσίας, για να κατανοηθεί ο ρόλος του προσώπου αυτού και να καταστεί εφικτός ο ορισμός του όπου απαιτείται καθώς και η υλοποίηση των καθηκόντων του.*

3. Επισημαίνουμε ότι οι *Πρότυπες Διαδικασίες Λειτουργίας για την διασφάλιση της εφαρμογής του Κανονισμού, έχουν εφαρμογή στις περιπτώσεις αποπληθυσμού με τη*

θανάτωση μεγάλου αριθμού ζώων για λόγους καταπολέμησης ασθενειών (Άρθρο 18 του Κανονισμού) καθώς και *στη θανάτωση των γουνοφόρων ζώων.*
Ο υπεύθυνος της εκτροφής γνωρίζει , συντάσσει γραπτά και εφαρμόζει τις διαδικασίες αυτές:

- για το του χειρισμό και την ακινητοποίηση των ζώων,
- για τις χρησιμοποιούμενες τεχνικές αναισθητοποίησης (παράμετροι της μεθόδου σύμφωνα με Κεφάλαιο Ι και ΙΙ του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού μέγιστο διάστημα μεταξύ αναισθητοποίησης και θανάτωσης), για τη λειτουργία τους , τη βασική συντήρηση χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού, ανά μέθοδο , τήρηση μητρώου συντήρησης,
- για τις χρησιμοποιούμενες εφεδρικές τεχνικές αναισθητοποίησης, και για τη λειτουργία τους, βασική συντήρηση χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού, ανά μέθοδο, τήρηση μητρώου συντήρησης,
- για τη παρακολούθηση και τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας της αναισθητοποίησης ανάλογα με τη μέθοδο και της επιβεβαίωσης του θανάτου των γουνοφόρων.

Γ. *Ο Κανονισμός δεν απαγορεύει την χρησιμοποίηση μεθόδων αναισθητοποίησης π.χ της μεθόδου αναισθητοποίησης των πτηνών με το ηλεκτρικό υδατόλουτρο αν και η μέθοδος αυτή έχει μειονεκτήματα για την ευζωία των ζώων , ούτε τη μέθοδο αναισθητοποίησης με διοξείδιο του άνθρακος αν και σύμφωνα με τους επιστήμονες είναι δυσάρεστη για τα ζώα. Εξάλλου η χρησιμοποίηση του διοξειδίου του άνθρακος περιεκτικότητας άνω του 40% δεν επιτρέπεται για την αναισθητοποίηση των πτηνών στο σφαγείο.*
Ο κύριος λόγος της διατήρησης των μεθόδων αυτών είναι η έλλειψη εναλλακτικών μεθόδων στη πράξη. Στη περίπτωση της μεθόδου αναισθητοποίησης των πτηνών με το ηλεκτρικό υδατόλουτρο, αν και υπάρχουν εναλλακτικές μέθοδοι(με τη χρησιμοποίηση αερίου),αυτές προς το παρόν δεν μπορούν να εφαρμοστούν στα σφαγεία μικρής και μεσαίας δυναμικότητας τα οποία στην Ευρώπη υπάρχουν σε σημαντικό αριθμό. Γιαυτό και στον Κανονισμό προβλέπεται ότι η Ευρωπαική Επιτροπή θα παρουσιάσει έκθεση των εναλλακτικών μεθόδων αναισθητοποίησης των πτηνών, το αργότερο εντός 4 ετών, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Κανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τη προστασία των ζώων και τον κοινωνικοοικονομικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο(άρθρο 27).Επίσης η χρήση του διοξειδίου του άνθρακα δεν μπορεί να απορριφθεί προς το παρόν διότι δεν υπάρχει εμπορικά βιώσιμη εναλλακτική μέθοδο για ορισμένα είδη όπως στους χοίρους ή τα γουνοφόρα ζώα ή για τη μαζική θανάτωση των πτηνών .

Δ. Οι κατασκευαστές του εξοπλισμού ακινητοποίησης και αναισθητοποίησης των ζώων υποχρεούνται να πωλούν και διαφημίζουν αυτόν, μόνο όταν ο συνοδεύεται από κατάλληλες οδηγίες χρήσης, παρακολούθησης της αποτελεσματικότητάς του, συντήρησης και βαθμονόμησής του, για να διασφαλίζονται οι βέλτιστες συνθήκες μεταχείρισης των ζώων(Άρθρο 8 του Κανονισμού) .

Ε. Ο υπεύθυνος του σφαγείου έχει την υποχρέωση:
1. να χρησιμοποιεί εξοπλισμό ακινητοποίησης και αναισθητοποίησης, που συντηρείται, ελέγχεται σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή, από άτομα ειδικά εκπαιδευμένα για τα σκοπό αυτό(Άρθρο 9 του Κανονισμού).

2. να τηρεί ενημερωμένο μητρώο συντήρησης το οποίο διατηρείται τουλάχιστον για ένα έτος και τίθεται υπόψη της αρμόδιας αρχής , όταν ζητηθεί σε κάθε περίπτωση εθνικού ή κοινοτικού ελέγχου.
3. να έχει προβλέψει να διατίθεται επιτόπου, άμεσα κατά τη διάρκεια των εργασιών αναισθητοποίησης η χρησιμοποίηση εφεδρικής μεθόδου αναισθητοποίησης, σε περίπτωση αστοχίας του αρχικού εξοπλισμού.
4.να μην τοποθετούνται τα ζώα στον εξοπλισμό ακινητοποίησης , συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού ακινητοποίησης των κεφαλιών πριν το άτομο που πραγματοποιεί την αναισθητοποίηση ή την αφαίμαξη είναι έτοιμο για τη ταχύτερη δυνατή εκτέλεση της εργασίας αυτής.

ΣΤ. 1.Το προσωπικό που χειρίζεται τα ζώα στο σφαγείο πρέπει να διαθέτει τον κατάλληλο βαθμό ικανότητας για τις διαδικασίες σφαγής (παρ. 2 και 3 του Άρθρου 7 του Κανονισμού).
Για το λόγο αυτό πρέπει να κατέχουν Πιστοποιητικό ικανότητας (άρθρο 21 του Κανονισμού), όσον αφορά τις πλευρές της ευζωίας των ζώων κατά την άσκηση των καθηκόντων του.
2.1.Για την απόκτηση του Πιστοποιητικού αυτού, ισχύουν τα ακόλουθα :

- πρέπει να λάβει μέρος σε γραπτές εξετάσεις που πραγματοποιούνται από ανεξάρτητη αρχή που έχει καθοριστεί από την αρμόδια αρχή, σε θέματα που ορίζονται στο Παράρτημα IV του Κανονισμού. Επίσης προβλέπεται η υποχρέωση της αρμόδιας αρχής να εκδίδει προσωρινά πιστοποιητικά ικανότητας υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών:
  - είναι εγγεγραμμένος σε ένα από τα μαθήματα κατάρτισης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) του άρθρου 21,
  - θα εργάζεται παρουσία και υπό την άμεση εποπτεία άλλου ατόμου που διαθέτει πιστοποιητικό ικανότητας που έχει εκδοθεί για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα που θα εκτελείται,
  - προσκομίζει γραπτή δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν του έχει χορηγηθεί προηγουμένως άλλο προσωρινό πιστοποιητικό ικανότητας της ίδιας εμβέλειας εφόσον αποδεικνύει κατά ικανοποιητικό τρόπο στην αρμόδια αρχή ότι δεν μπόρεσε να υποβληθεί στην τελική εξέταση.

2.2. Η διάρκεια ισχύος του προσωρινού πιστοποιητικού δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες.
2.3 Με την επιφύλαξη απόφασης της δικαστικής αρχής ή αρμόδιας αρχής με την οποία απαγορεύεται ο χειρισμός ζώων, τα πιστοποιητικά ικανότητας, συμπεριλαμβανομένου του προσωρινού πιστοποιητικού ικανότητας, εκδίδονται μόνον εφόσον ο αιτών προσκομίζει γραπτή δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν έχει διαπράξει σοβαρή παράβαση του κοινοτικού ή/και του εθνικού δικαίου για την προστασία των ζώων κατά τα τρία έτη που προηγούνται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης για το πιστοποιητικό αυτό.

2.4. Η αρμόδια αρχή υποχρεούται να αναγνωρίζει τα πιστοποιητικά ικανότητας που εκδίδονται σε άλλο Κ-Μ

2.5. Για μεταβατική περίοδο που διαρκεί *μέχρι τις 8 Δεκεμβρίου 2015* (παρ. 2 του Άρθρου 29 του Κανονισμού), *μπορεί να εκδίδονται πιστοποιητικά με την απλουστευμένη διαδικασία για τα άτομα που μπορούν να τεκμηριώσουν στον υπεύθυνο του σφαγείου και ενώπιον της αρμόδιας αρχής όταν το ζητήσει, τη σχετική επαγγελματική εμπειρία των προσώπων, τουλάχιστον διάρκεια τριών ετών.*

Σημειώνουμε ότι οι περαιτέρω διαδικασίες θα καθοριστούν λεπτομερέστερα με το υπό έκδοση Προεδρικό Διάταγμα για τα εκτελεστικά μέτρα του Κανονισμού και προς τα παρόν ισχύει η κατάρτιση που έχει παρασχεθεί στο προσωπικό των σφαγείων από τις οικείες Σχολές Επαγγελμάτων Κρέατος.

Ζ. Ο Κανονισμός προβλέπει την εξασφάλιση επαρκούς ανεξάρτητης επιστημονικής στήριξης στις αρμόδιες αρχές (Άρθρο 20 του Κανονισμού), όσον αφορά :

- την έγκριση των σφαγείων,
- την ανάπτυξη νέων μεθόδων αναισθητοποίησης,
- την γνωμοδότηση για τις οδηγίες των κατασκευαστών που συνοδεύουν την χρήση και τη συντήρηση του εξοπλισμού ακινητοποίησης και αναισθητοποίησης των ζώων,
- την γνωμοδότηση για τους οδηγούς ορθής πρακτικής που εκπονούνται στη χώρα,
- τις συστάσεις για την εφαρμογή του Κανονισμού, ιδίως για τις επιθεωρήσεις και τους ελέγχους,
- την γνωμοδότηση της ικανότητας και καταλληλότητας των φορέων που πραγματοποιούν τις εξετάσεις και εκδίδουν τα πιστοποιητικά ικανότητας .

Η Υπηρεσία μας διερευνά την συγκρότηση ανάλογης Επιτροπής για την εξασφάλιση της απαίτησης του Κανονισμού και θα σας ενημερώσει το συντομότερο δυνατό.

Η. Ο Κανονισμός θεσπίζει αρκετές τεχνικές αλλαγές , όσον αφορά:

- τον αυστηρότερο καθορισμό των όρων χρήσης των μεθόδων αναισθητοποίησης ή θανάτωσης(Κεφάλαιο 1 και 2 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού),
- τον καθορισμό των βασικών παραμέτρων της ηλεκτρικής αναισθητοποίησης,
- την κατασκευή, τον σχεδιασμό , τον εξοπλισμό (Άρθρο 14 και Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού)και τη λειτουργία των σφαγείων(Άρθρο 15 και Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού).

Θ. Ο Κανονισμός θεσπίζει τις απαιτήσεις που πρέπει να εφαρμόζονται στην περίπτωση θανάτωσης μεγάλου αριθμού ζώων στα πλαίσια μέτρων για την καταπολέμηση των ζωονόσων (Άρθρο 18 του Κανονισμού), προβλέποντας :

- καλύτερο προγραμματισμό των εργασιών αποπληθυσμού, οι οποίες περιλαμβάνονται στα σχέδια έκτακτης ανάγκης που καταρτίζονται σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, για την υγεία των ζώων,
- τροποποίηση των σχεδίων έκτακτης ανάγκης, ώστε να συμπεριληφθεί το σύνολο των γραπτών οδηγιών που αποτελούν την Πρότυπη Διαδικασία Λειτουργίας, βάσει της οποίας θα πραγματοποιούνται οι διαδικασίες αποπληθυσμού και θα λαμβάνονται τα απαιτούμενα μέτρα για να διασφαλίζεται η προστασία των ζώων από κάθε είδους πόνο, αγωνία, ταλαιπωρία ,
- καλύτερη επίβλεψη των χρησιμοποιούμενων μεθόδων αναισθητοποίησης και θανάτωσης και
- την υποβολή εκθέσεων , για κάθε εργασία αποπληθυσμού, σύμφωνα με τις περ. α),β),γ),δ) και ε)του άρθρου 18 του Κανονισμού, στην Επιτροπή σε ετήσια βάση αλλά και τη δημοσιοποίησή τους στο Διαδίκτυο.

Ι. Προβλέπεται μεταβατική περίοδος *μέχρι 8 Δεκεμβρίου 2019*, ώστε να μπορέσει να προσαρμοστεί ο κλάδος στις αντίστοιχες διατάξεις του Κανονισμού στη περίπτωση που ιδρύονται *νέα σφαγεία* ή αναλαμβάνεται τυχόν *νέα διαρρύθμιση, νέα κατασκευή, νέος εξοπλισμός των σφαγείων, μετά την 01.01.2013* που καλύπτονται από το άρθρο 14 παρ. 1 και ειδικότερα το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού. *Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του Π.Δ. 327/96(Α, 221) «Προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 93/119/ ΕΚ του Συμβουλίου»,* ενώ για *τα ήδη λειτουργούντα σφαγεία οι απαιτήσεις* του άρθρου 14 παρ. 1 και ειδικότερα το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού, *ισχύουν από την 01.01.2013*

ΙΑ. 1.Οι αρμόδιες αρχές ενθαρρύνουν την εκπόνηση και διάδοση οδηγών καλής πρακτικής για να διευκολύνεται η εφαρμογή του Κανονισμού.
Οι Οδηγοί αυτοί εκπονούνται και διαδίδονται από τις οργανώσεις των υπευθύνων των σφαγείων, ύστερα από διαβούλευση με εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων, τις αρμόδιες αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη και τις επιστημονικές γνωματεύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 20 παρ. 1. περ.γ) του Κανονισμού.
1.1.Η κεντρική αρμόδια αρχή αξιολογεί τους οδηγούς ορθής πρακτικής για να εξασφαλίσει ότι έχουν εκπονηθεί σύμφωνα με τη παρούσα παράγραφο και συνάδουν με τις υφιστάμενες κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές.
1.2. Στη περίπτωση που οι υπεύθυνοι των σφαγείων δεν υποβάλλουν οδηγούς ορθής πρακτικής, η κεντρική αρμόδια αρχή μπορεί να εκπονεί και να δημοσιεύει τους δικούς της οδηγούς ορθής πρακτικής.
2. Τα κράτη –μέλη διαβιβάζουν όλους τους οδηγούς ορθής πρακτικής που έχει επικυρώσει η κεντρική αρμόδια αρχή στην Επιτροπή, η οποία καταρτίζει και διατηρεί σύστημα καταχώρησης οδηγών, το οποίο θέτει στη διάθεση των κρατών-μελών.

ΙΒ. Οι απαιτήσεις των κεφαλαίων ΙΙ και ΙΙΙ του Κανονισμού 1099/2009 ισχύουν για τους σκοπούς του άρθρου 12 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 854/2004.

Το υγειονομικό πιστοποιητικό που συνοδεύει κρέας κατά την εισαγωγή από τρίτη χώρα συμπληρώνεται από βεβαίωση ότι πληρούνται απαιτήσεις τουλάχιστον ισοδύναμες προς εκείνες των κεφαλαίων ΙΙ και ΙΙΙ αυτού του Κανονισμού (Άρθρο 12).

ΙΓ. Τα κράτη- μέλη μπορούν να θεσπίσουν εθνικούς κανόνες που αποσκοπούν να εξασφαλίσουν ευρύτερη προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους σε σχέση με αυτούς που περιέχονται στον παρόντα κανονισμό όσον αφορά τους ακόλουθους τομείς:

α) τη θανάτωση ζώων και τις σχετικές εργασίες εκτός σφαγείου·

β) τη σφαγή και τις σχετικές εργασίες εκτρεφόμενων θηραμάτων που ορίζονται στο σημείο 1.6 του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΚ)αριθ. 853/2004, συμπεριλαμβανομένων των ταράνδων· γ) τη σφαγή ζώων και τις σχετικές εργασίες σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 (Άρθρο 26).

ΙΔ. Στα άρθρα 13, 14 του Ν.4235/2014(Α, 32) «Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της υγείας και προστασίας των ζώων και άλλες

διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων», έχουν θεσπιστεί τα απαιτούμενα από το άρθρο 22 του Κανονισμού 1099/2009, διοικητικά μέτρα συμμόρφωσης καθώς και η διαδικασία επιβολής τους. Στον ίδιο Νόμο στα άρθρα 23 και 24 αυτού έχουν θεσπιστεί οι απαιτούμενες , από το άρθρο 23 του Κανονισμού 1099/2009, διοικητικές κυρώσεις καθώς και η διαδικασία επιβολής τους.

ΙΕ. Οι επίσημοι κτηνίατροι διενεργούν ελέγχους για να διαπιστώσουν εάν :

- Τηρούνται οι όροι για τη μεταφορά των ζώων(Κανονισμός 1/2005),
- Τηρούνται οι όροι κατά τη μετακίνηση των ζώων στις εγκαταστάσεις του σφαγείου, τη στέγαση των ζώων στις εγκαταστάσεις των σφαγείων, τους χειρισμούς και τη παροχή φροντίδας στα ζώα, την ακινητοποίηση, την αναισθητοποίηση, τη σφαγή των ζώων, και την αφαίμαξη,
- Τηρούνται οι πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας του σφαγείου από το προσωπικό του, στο τομέα ευθύνης του,
- Εξακριβώνεται η αποτελεσματικότητα της εποπτείας που ασκείται από το υπεύθυνο για την ευζωία των ζώων στο σφαγείο, όσον αφορά την εκτίμηση της κατάστασης των ζώων που παραδίδονται στο σφαγείο, τη λήψη των σωστών αποφάσεων για τα ζώα όταν απαιτείται ειδική φροντίδα γι' αυτά, ή όσον αφορά την ικανότητα του προσωπικού να εκτελεί τις εργασίες του σύμφωνα με πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας του σφαγείου και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων ώστε ο υπεύθυνος του σφαγείου να τηρεί τις απαιτήσεις του Κανονισμού,
- Κατά την θανάτωση των γουνοφόρων ζώων στην εκτροφή τηρούνται οι απαιτήσεις του Κανονισμού, διενεργώντας μία τουλάχιστον επιθεώρηση το έτος, χωρίς προειδοποίηση κατά τον οποίο επιθεωρούνται ο εξοπλισμός αναισθητοποίησης, η λειτουργία του , η τήρηση των πρότυπων διαδικασιών και η ύπαρξη μητρώου συντήρησης του εξοπλισμού (τρόπος, συχνότητα)

ΙΣΤ. Παρακαλούμε να ενημερώσετε τους υπευθύνους των σφαγείων ή τους επαγγελματικούς φορείς του κλάδου που έχουν την έδρα τους στη περιοχή δικαιοδοσίας σας, καθώς και τους εκτροφείς των γουνοφόρων ζώων, με κάθε τρόπο, που εσείς κρίνετε σκόπιμο για τις απαιτήσεις του Κανονισμού 1099/2009 και για τις ακόλουθες υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με αυτόν:

- την παροχή στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία της Περιφέρειας, που χορηγεί την έγκριση των σφαγείων της περιοχής δικαιοδοσίας σας, τις πληροφορίες των περιπτώσεων α),β),γ) της παραγράφου 2 του άρθρου 14 του Κανονισμού, ώστε να είναι επικαιροποιημένες στον φάκελο κάθε ήδη λειτουργούντα σφαγείου (πριν την 01.01.2013), εάν ήδη δεν έχουν γνωστοποιηθεί,

- την κατάρτιση γραπτώς και την εφαρμογή της Πρότυπης Διαδικασίας Λειτουργίας για τις διαδικασίες που εφαρμόζονται εντός του σφαγείου κατά την άφιξη των ζώων στο σφαγείο, τους χειρισμούς κατά τη μετακίνηση τους εντός του σφαγείου, τη παροχή φροντίδας κατά το σταβλισμό τους στους αντίστοιχους χώρους των σφαγείων , κατά την ακινητοποίηση, την αναισθητοποίηση , τη θανάτωση των ζώων, την αφαίμαξη σύμφωνα με το Υπόδειγμα του Παραρτήματος , του εγγράφου αυτού, και την γνωστοποίηση στην υπηρεσία σας, μετά συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που θα θέσετε,

- τη κατάρτιση ,έγκριση και διάδοση οδηγών ορθής πρακτικής, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στον Κανονισμό,
- τον ορισμό των Υπευθύνων για την Ευζωία των ζώων, ανά σφαγείο της περιοχής δικαιοδοσίας σας, όπου είναι απαραίτητο, λαμβάνοντας υπόψη την απαίτηση του Άρθρου 17 του Κανονισμού(παρ. 6 αυτού) και την γνωστοποίηση των ονομάτων τους στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή.
- την ενημέρωσή σας από τους εκτροφείς των γουνοφόρων ζώων , της περιοχής δικαιοδοσίας σας, για τη τήρηση της απαιτήσεων του Κανονισμού.
- υποχρέωση αρμόδιας αρχής που εκπονεί σχέδιο δράσης για αποπληθυσμό (Άρθρο 18), να συντάσσει σχετική έκθεση την οποία αποστέλλει στην Επιτροπή στις 30 Ιουνίου κάθε έτους και δημοσιοποιεί στο Διαδίκτυο.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Με e-mail

ΧΡΥΣ. ΔΗΛΕ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Δ/ΝΣΗ Κ.Α.Φ.Ε. Υπ.Α.Α.Τ.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Υπόδειγμα Πρότυπης Διαδικασίας λειτουργίας

σύμφωνα με τα άρθρα 3 (παρ. 1) , 4,5,6,9,15,16,17,18

Πληροφορίες	Λεπτομερής περιγραφή
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Σφαγείο ☐ Εκτροφή ☐ Άλλη εγκατάσταση θανάτωσης ζώων : ☐ Επωνυμία εγκατάστασης: ΓΡΑΜΜΗ ΣΦΑΓΗΣ :……(αναγράφεται το είδος του ζώου)	
Είδος ζώου Βάρος ζώων Αριθμός Ζώων	
ΠΡΟΤΥΠΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΦΙΞΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΤΟ ΣΦΑΓΕΙΟ	
Χρόνος και τρόπος γνωστοποίησης στον υπεύθυνο του σφαγείου της προγραμματισμένης παράδοσης των αποστολών ζώων	
Υπεύθυνο πρόσωπο ελέγχου των αφικνουμένων ζώων στο σφαγείο(ονοματεπώνυμο, κάτοχος πιστοποιητικού ικανότητας)	
Τρόπος εκφόρτωσης των ζώων, χρήση συσκευών καθοδήγησης των ζώων και ενδεδειγμένες ενέργειες που λαμβάνονται από το υπεύθυνο	

προσωπικό	
Μέτρα που λαμβάνονται όταν τα ζώα είναι μη ικανά να μετακινηθούν μόνα τους	
Τήρηση των κανόνων λειτουργίας του σφαγείο κατά την άφιξη των ζώων στο σφαγείο(Παράρτημα ΙΙΙ)	
ΠΡΟΤΥΠΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΤΟ ΣΦΑΓΕΙΟ	
Υπεύθυνο προσωπικό χειρισμού και φροντίδας των ζώων(ονοματεπώνυμο, κάτοχος πιστοποιητικού ικανότητας)	
Προετοιμασία των χώρων σταυλισμού των ζώων(ευδιάκριτη σήμανση, ημερομηνία και χρόνος άφιξης των ζώων, μέγιστο αριθμός των ζώων), η, πρόβλεψη χώρων απομόνωσης ασθενών ζώων, τήρηση συμπληρωματικών κανόνων για σταβλισμένα θηλαστικά	
Τρόπος καθοδήγησης των ζώων, χρήση συσκευών καθοδήγησης των ζώων και ενδεδειγμένες ενέργειες που λαμβάνονται από το υπεύθυνο προσωπικό	
Επιθεώρηση των ζώων στους χώρους σταβλισμού και απαραίτητες ενέργειες για τη φροντίδα τους ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους και το τρόπο της μεταφοράς τους	
Μέτρα στη περίπτωση ζώων που έχουν εντοπιστεί να έχουν πέσει στο χώρο σταυλισμού	
Μέτρα στη περίπτωση ασθενών ζώων, τραυματισμένων ζώων, ή ζώων που εκδηλώνουν επιθετική συμπεριφορά μεταξύ τους	
Τήρηση των κανόνων λειτουργίας του σφαγείου , χειρισμοί και παροχή φροντίδας κατά την μετακίνηση των ζώων στο σφαγείο (Παράρτημα ΙΙΙ)	
ΠΡΟΤΥΠΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	

Προσωπικό που πραγματοποιεί την ακινητοποίηση (ονοματεπώνυμο, κάτοχος πιστοποιητικού ικανότητας)	
Μέθοδος συγκράτησης κατάλληλο για το είδος και τη κατηγορία των ζώων	
Προδιαγραφές εξοπλισμού ακινητοποίησης και λειτουργία του εξοπλισμού ακινητοποίησης	
Οδηγίες του κατασκευαστή σχετικά με τη λειτουργία και τη συντήρησή του	
Μέτρα για την αντιμετώπιση έκτακτων περιπτώσεων	
ΠΡΟΤΥΠΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	
Προσωπικό που πραγματοποιεί την αναισθητοποίηση(ονοματεπώνυμο, κάτοχος πιστοποιητικού ικανότητας)	
Καθορισμός της μεθόδου αναισθητοποίησης ανάλογα με το είδος και τη κατηγορία των ζώων	
Παράμετροι κάθε μεθόδου αναισθητοποίησης σύμφωνα με το Κεφάλαιο Ι του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού και οδηγίες του κατασκευαστή	
Έλεγχος του εξοπλισμού αναισθητοποίησης πριν την έναρξη λειτουργίας του	
Ειδικές απαιτήσεις για την εφαρμοζόμενη μέθοδο, σύμφωνα με το Κεφάλαιο ΙΙ του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού	
Έλεγχος του εξοπλισμού αναισθητοποίησης κατά των παραμέτρων κατά τη διαδικασία της αναισθητοποίησης	
Καθορισμός της εφεδρικής μεθόδου αναισθητοποίησης σε περίπτωση αποτυχίας της κύριας μεθόδου αναισθητοποίησης	
Παράμετροι της εφεδρικής μεθόδου αναισθητοποίησης και οδηγίες του κατασκευαστή	

Έλεγχος του εξοπλισμού εφεδρικής αναισθητοποίησης πριν την έναρξη λειτουργίας του	
Έλεγχος του εξοπλισμού εφεδρικής αναισθητοποίησης κατά των παραμέτρων κατά τη διαδικασία της αναισθητοποίησης	
Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της αναισθητοποίησης των ζώων	
Ποιες διαδικασίες πρέπει να ακολουθούνται στην περίπτωση διακοπής λειτουργίας της γραμμής σφαγής	
ΠΡΟΤΥΠΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ/ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ/ΘΑΝΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	
• Καθορισμός της διαδικασίας ελέγχου, • Ορισμός του προσώπου/των προσώπων που πραγματοποιεί/ούν τον έλεγχο, • Καθορισμός της συχνότητας ελέγχων και κριτήρια καθορισμού της συχνότητας αυτής(σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 16 του Κανονισμού), • Καθορισμός του αριθμού των ζώων κάθε δείγματος που πρέπει να ελέγχονται αντιπροσωπευτικά • Καθορισμός των περιπτώσεων ή/και του χρόνου που πραγματοποιείται ο έλεγχος, επανεξέταση της συχνότητας των ελέγχων π.χ. συχνότητα των ελέγχων για να λαμβάνονται υπόψη παράγοντες κινδύνου, όπως αλλαγές στο βάρος των ζώων, αλλαγές στο τρόπο εργασίας του προσωπικού, π.χ. λόγω κόπωσης του προσωπικού ή της κατάστασης απόδοσης του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού	

καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών κ.λ.π.	
• Καθορισμός των δεικτών για την ανίχνευση της απώλειας ή μη της αισθητηριακής αντίληψης ή της ευαισθησίας των ζώων και την αποτελεσματικότητα ή μη της αναισθητοποίησης • Καθορισμός των δεικτών για την ανίχνευση της απουσίας ζωτικών σημείων των ζώων που σφάζονται με θρησκευτική σφαγή και την αποτελεσματικότητα ή μη της θανάτωσης	
• Καθορισμός των μέτρων που λαμβάνονται όταν κατά τους παραπάνω ελέγχους αποδεικνύεται ότι τα ζώα δεν έχουν αναισθητοποιηθεί κατάλληλα • Καθορισμός των μέτρων που λαμβάνονται όταν κατά τους παραπάνω ελέγχους αποδεικνύεται ότι τα ζώα που θανατώνονται με θρησκευτική σφαγή εμφανίζουν ζωτικά σημεία	
• Καθορισμός κατάλληλων διαδικασιών ώστε στη περίπτωση μη συμμόρφωσης με τα κριτήρια που επαληθεύουν ότι τα αποτελέσματα των χρησιμοποιούμενων μεθόδων είναι ικανοποιητικά, να επανεξετάζονται οι εργασίες αναισθητοποίησης ή θανάτωσης με σκοπό τον εντοπισμό των	

αιτίων τυχόν ατελειών και των απαιτούμενων αλλαγών των συγκεκριμένων εργασιών	
• Διαδικασία ελέγχου και συντήρησης των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού αναισθητοποίησης των ζώων(τρόπος, συχνότητα, τήρηση μητρώου συντήρησης κ.λ.π.)	
ΠΡΟΤΥΠΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΦΑΙΜΑΞΗ	
Προσωπικό που πραγματοποιεί την αφαίμαξη(ονοματεπώνυμο, κάτοχος πιστοποιητικού ικανότητας),	
Μέγιστος χρόνος μεταξύ της αναισθητοποίησης και της αφαίμαξης, ανάλογα με τη μέθοδο αναισθητοποίησης και το είδος του ζώου,	
Τρόπος πραγματοποίησης της σφαγής	
Η διάρκεια της διαδικασίας αφαίμαξης, συμπεριλαμβανομένης της χρονικής περιόδου μετά την οποία η επεξεργασία του σφάγιου μπορεί να αρχίσει	
Καθορισμός δεικτών που τεκμηριώνουν τη μη αποτελεσματική αφαίμαξη ενός ζώου, και οι περαιτέρω χειρισμοί επεξεργασίας, δεν μπορούν να συνεχιστούν,	
Ποιες διαδικασίες πρέπει να ακολουθούνται σε περίπτωση που ένα ζώο εντοπίστηκε να ανακτά τις αισθήσεις του	
Ποιες διαδικασίες πρέπει να ακολουθούνται στην περίπτωση διακοπής λειτουργίας της γραμμής σφαγής	
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	

Ορισμός του Υπευθύνου για την Ευζωία των Ζώων (ονοματεπώνυμο, κάτοχος πιστοποιητικού ικανότητας)	
Καθήκοντα του Υπευθύνου για την Ευζωία των Ζώων, όσον αφορά: • Διασφαλίζει ότι το προσωπικό έχει κατανοήσει και γνωρίζει τις πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας, στον τομέα ευθύνης του, • Διασφαλίζει ότι το προσωπικό εφαρμόζει τις πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας, • Λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή των πρότυπων διαδικασιών λειτουργίας στο σφαγείο, • Φροντίζει για την καταγραφή των παρατυπιών που εντοπίζει σε όλα τα στάδια λειτουργίας του σφαγείου, • Φροντίζει για την τήρηση καταγραφής των μέτρων που λαμβάνονται, • Εκδίδει οδηγίες προς το προσωπικό του σφαγείου και με σκοπό την εφαρμογή των πρότυπων διαδικασιών λειτουργίας στο σφαγείο,	